

נחלקו חכמים ורבי שמעון במשנה (יז.) מה דינו של גט שנכתב ביום ונחתם בלילה. לשיטת חכמים גט כזה הוא פסול, מפני שעבר יום (והוא גט מוקדם). אך לשיטת רבי שמעון הגט כשר. ומבררת הגמרא מדוע הגט כשר לשיטת רבי שמעון? שהרי הגט מוקדם כי עבר יום! וזה לשונה (שם יח.):

אמר רבא: מאי טעמא דר"ש? קסבר: כיון שנתן עיניו לגרשה, שוב אין לו פירות.

כלומר, הטעם של רבי שמעון הוא כך, מפני שנתן הבעל בשעת הכתיבה את דעתו לגרש אותה, אזי אין הוא יכול לאכול מהפירות שלה. ע"כ אם תתבע את פירותיה, תזכה משעת הכתיבה של הגט, ששם נתן עיניו לגרשה.

נראה לענ"ד שלחכמים כתיבת וחתימת השטר הינו דין **ביום**, ולרבי שמעון הכתיבה והחתימה הם דין **באדם** (ע"כ נחלקו האמוראים באומדנא שבגברא).

נתינת עיניו של הבעל לגרשה יוצרים כבר זיקה לגירושין, הכתיבה של הגט כבר יוצרת שם של גירושין, אך נשאר חתימת העדים. כלומר, מצד האדם הוא כבר גירש אותה, אך ישנה בחינה נוספת והיא עדי החתימה. דהיינו, היציאה של הגירושין מהכוח אל הפועל.

נפקא מינה נוספת עולה בדיני ירושה משיטת רבי שמעון, וכך מובא ברשב"ם בבא בתרא (קמו:):

נפלה עליה חורבה ומתה - ובא הבעל לפני ב"ד והיה רוצה לירש את אשתו ואמרו חכמים הואיל ולא נכנס עמה לבא עליה אלא לבדקה ולגרשה ומתה בתוך כך אינו יורשה אית דגרסי הכי ומוקי לה בארוסה ולא נהירא לי דאפילו בא עליה בימי אירוסין קודם הכנסתה לחופה לא ירית לה כדתי חנן בר אמי אשתו ארוסה לא אונן כו' מתה אינו יורשה דאין הבעל יורש את אשתו עד שתכנס לחופה כדנפקא לן (לעיל/בבא בתרא/ דף קט:): ירושת הבעל משארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה דהיינו לאחר שבכנסה לחופה הלכך בנשואה מוקמינן לה והכי גרסי' ואמרו חכמים הואיל ונכנס אחריה לבדקה מתה אינו יורשה דכיון דהיה בדעתו לגרשה אם ימצאנה בעלת מום ובתוך כך מתה קודם שנתפייסו אינו זוכה בירושה **ומהכא שמעינן שמי שמתה אשתו מתוך קטטה שיש בדעתו לגרשה שוב אינו יורשה כדאמרי' במס' גיטין (דף יח) משנתן עיניו לגרשה שוב אין לבעל פירות.**

הים של שלמה הרחיב והוסיף נפקא מינה נוספת, וזה לשונו (גיטין פ"ב אות ד):

דין מי שמתה אשתו מתוך הקטטה, והיה בדעתו לגרשה, אין צריך [להתאבל] עליה לישיב ז' ימי אבילות.

כלומר, מי שהיה בדעתו לגרש את אשתו, אזי אין הוא מתאבל עליה (עפ"י האמור אחרי כתיבת הגט). אך בודאי שעדיין חל עליה איסור אשת איש, ואם נתן עיניו לגרשה ויבוא עליה אדם אחר אזי יתחייב בעונש.

נראה שביאור הדברים הוא עפ"י החילוק שביארנו, שמצד הדין של האיש הוא גירש אותה (גברא), אך מצד העולם אין היא מגורשת שהרי צריכה עדים (בין עדי מסירה ובין עדי חתימה).

לעומת זאת חכמים אינם מחלקים בין דין האדם לעולם, ע"כ גדרי היום אינם משתנים ולכן אם התחילו בלילה וסיימו ביום אלו גדרי "ויהי ערב ויהי בוקר". אך מצד **האדם** יש גם בחינה שהלילה נמשך אחרי היום, ולכן רבי שמעון מתיי, כי הכל הוא ביחס לעיניו של האדם.

נקודה מעניינת שרבי שמעון מתחשב בכוונתו של האדם לגרש, כלומר, הביטוי הכי חזק של הגירושין הוא כוונת האדם. ובאמת, במספר רב של מקומות אנו עדים שרבי שמעון הולך עפ"י הכוונה, כגון:

- א. דבר שאינו **מתכוון** בשבת פטור (שבת כט:), ביצה כג, פסחים קא. ועוד).
- ב. מביט **בכוונת** הרומאים (שבת לג:).

גם כאן, **כוונת** האדם לגרש כבר יוצרת בעולם רושם של גירושין.